

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технологій і дизайну
Кафедра рисунку та проектної графіки

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна _____ Сучасне мистецтво і дизайн _____
Назва

_____ Дизайн _____
Вид і назва освітньої програми

Рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) _____

Спеціальність _____ 022 Дизайн _____

Форма здобуття освіти _____ денна _____

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Селезньова Анна Володимирівна
Профайл викладача	https://rpg.khmnu.edu.ua/sklad-kafedry/
E-mail викладача(ів)	selvad88a@gmail.com seleznovaA@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	-
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8308
Консультації	Очі: четвер, 2-га пара, 2-220; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю		
		Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття						Самостійна робота, в т.ч. ІРС	залік	іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
В	Д	4,0	120	52	18	-	36	-	66	+	-	

Анотація дисципліни

Дисципліна «Сучасне мистецтво і дизайн» є вибірковою дисципліною і займає провідне місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, оскільки розкриває основні історичні етапи і тенденції розвитку мистецтва і дизайну. Формує розуміння сутності, головних функцій і цілей дизайну та мистецтва. Дисципліна «Сучасне мистецтво і дизайн» має міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами, як «Рисунок», «Живопис», «Історія образотворчого мистецтва», «Історія декоративно-прикладного мистецтва», «Історія художнього текстилю» та інші.

Робоча програма дисципліни «Сучасне мистецтво і дизайн» висвітлює питання специфіки становлення і розвитку сучасного мистецтва і дизайну, ознайомлює з причинами зміни форми художнього висловлювання, формує навички розуміння художньої мови сучасного мистецтва, за допомогою якої створюється художній образ, виявлення ідейного змісту і основних завдань сучасного мистецтва та розвиває асоціативне мислення.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. забезпечити засвоєння здобувачами компетентностей, що пов'язані зі знаннями світоглядних передумов і витоків мистецтва і дизайну, становлення і розвитку живопису, скульптури та архітектури як специфічних сфер професійної художньої діяльності, а також формування і розвитку дизайну середовища як продукту інноваційної та технологічної діяльності антропологічної спрямованості.

Завдання дисципліни. Надати студентам теоретичні знання з історії та видової структури сучасного мистецтва; розкрити феномен сучасного мистецтва та основні стилеві ознаки різних його напрямків; сформувані навички з аналізу і засвоєння кращих зразків світового сучасного мистецького надбання; набуття слухачами знань про ділення світових напрямків мистецтва, його різновидів та особливостей на певних відрізках часу; ознайомити студентів із сучасними мистецькими течіями та напрямками; засвоїти мистецьку професійну термінологію і основи концептуальних підходів з теорії мистецтва; виховання естетичних смаків на кращих світових мистецьких зразках; виявити особливості та місце українського сучасного образотворчого мистецтва в світовому культурному просторі.

Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен: розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв; критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з сучасного мистецтва для вирішення задач і проблем в галузі дизайну; визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямків з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні та мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури; критично опрацьовувати проектний доробок українських і зарубіжних фахівців, застосовувати сучасні методики та технології наукового аналізу для формування авторської концепції, пошуку українського національного стилю.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекцій*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Актуальні проблеми вивчення сучасного мистецтва.	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 4-10, 16-22, 24-28, 30-34; [5] с.8-32; [6] с. 8-10
2	-	Практична робота (далі ПР) 1. Мистецькі течії ХІХ ст., які стали підґрунтям течій сучасного мистецтва.	Підготовка до виконання ПР1.	4	Літ.: [3] с. 4-10, 16-22, 24-28, 30-34; [5] с.8-32; [6] с. 8-10
3	Тема 2. Основні передумови виникнення	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 4-10, 16-22, 24-28, 30-34; [5] с.8-32;

	новітнього мистецтва від модернізму до постмодернізму.				[6] с. 8-10
4	-	ПР2. Передумови виникнення новітнього мистецтва від модернізму до постмодернізму.	Підготовка до виконання ПР2 і задачі ПР1.	4	Літ.: [3] с. 4-10, 16-22, 24-28, 30-34; [5] с.8-32; [6] с. 8-10
5	Тема 3. Авангардистські течії як основне підґрунтя утворення абстракціонізму (1900-1918 рр.)	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 30-36; [4] с.18-24; [5] с.44-52
6	-	ПР3. Мистецтво модернізму (1900-1918 рр.).	Підготовка до задачі ПР2 і виконання ПР3.	4	Літ.: [3] с. 30-36; [4] с.18-24; [5] с.44-52
7	Тема 4. Мистецтво 1918-1945 рр.	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 36-44; [4] с.26, 28, 30-36; [6] с.54-68
8	-	ПР4. Видатна школа Баухауз та його команда.	Підготовка до задачі ПР3 і виконання ПР4. Підготовка до проміжного тестового контролю ТК1 (теми 1-4).	3	Літ.: [3] с. 36-44; [4] с.26, 28, 30-36; [6] с.54-68
9	Тема 5. Об'єкт та інсталяція як види просторової композиції.	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 44-50; [4] с.38, 40-42, 46-50; [6] с.70
10	-	ПР5. Концептуальне мистецтво.	Підготовка до задачі ПР4 і виконання ПР5.	3	Літ.: [3] с. 44-50; [4] с.38, 40-42, 46-50; [6] с.70
11	Тема 6. Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва.	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 44-50; [4] с.38, 40-42, 46-50; [6] с.70
12	-	ПР6. Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва.	Підготовка до задачі ПР5 і виконання ПР6.	3	Літ.: [3] с. 44-50; [4] с.38, 40-42, 46-50; [6] с.70

13	Тема 7. Фотографія в системі мистецтв новітніх технологій.	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 52; [4] с.44-46, 48, 56; [6] с.71-74
14	-	ПР7. Фотографія у системі мистецтв новітніх технологій та специфіка видів мистецтва медіа технологій.	Підготовка до здачі ПР6 і виконання ПР7.	3	Літ.: [3] с. 52; [4] с.44-46, 48, 56; [6] с.71-74
15	Тема 8. Медіа в системі мистецтв новітніх технологій.	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [3] с. 52; [4] с.44-46, 48, 56; [6] с.71-74
16	-	ПР8. Специфіка видів мистецтва медіа технологій.	Підготовка до здачі ПР7 і виконання ПР8 і ПР9.	3	Літ.: [3] с. 52; [4] с.44-46, 48, 56; [6] с.71-74
17	Тема 9. Українське мистецтво кінця ХІХ-початку ХХІ століття.	-	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції.	4	Літ.: [1] с.26-34; [2] с.16-34; [4] с.56-60; [5] с.40-58.
18	-	ПР9. Особливості розвитку сучасного українського мистецтва.	Підготовка до здачі ПР9. Підготовка до проміжного тестового контролю ТК2 (теми 5-9).	3	Літ.: [1] с.26-34; [2] с.16-34; [4] с.56-60; [5] с.40-58.

Примітка. * Лекційні заняття плануються по 2 години. Якщо у навчальному плані в непарних семестрах запланована 1 год. аудиторних занять на тиждень, то залежно від розкладу занять фактична кількість годин становитиме 18 – по чисельнику, 16 – по знаменнику.

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності»).

При виконанні практичного завдання з дисципліни студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі виявлення плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** інституційною шкалою відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої

освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих *позитивно* з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання задач. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати задачі; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота									Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль, залік	
Практичні роботи №:									Тестовий контроль			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	Т 1-4	Т 5-9	За рейтингом	
ВК*:									0,6		0,4	0

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 25. Оцінювання здійснюється за *чотирибальною* шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижче наведеній таблиці.

Відсоток правильних відповідей:	0-59	60-74	75-89	90-100
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у Модульному середовищі для навчання. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання
A	4,75–5,00	Зараховано
B	4,25–4,74	
C	3,75–4,24	
D	3,25–3,74	
E	3,00–3,24	
FX	2,00–2,99	Незараховано
F	0,00–1,99	

Питання для поточного контролю з дисципліни

1. Історія виникнення імпресіонізму. Особливості імпресіонізму Франції, США та Німеччини.
2. Розвиток імпресіонізму в Україні.
3. Імпресіоністичний живопис Олександра Мурашко.
4. Творчість Олекса Новаківського.
5. Творчість жінок-імпресіоністок – Берти Морізо і Мері Кассатт.
6. Теорія дивізіонізму.
7. Творчість Поля Синьяка.
8. Творчість Жоржа Сера.

9. Характеристика постімпресіонізму.
10. Творчість Вінсента Ван Гога.
11. Рух мистецтв і ремесл – першого прототипу дизайн-компанії з виготовлення предметів домашньої обстановки.
12. Ідеї Вільяма Морріса та їхній вплив на розвиток руху «Arts and Crafts movement».
13. Діяльність руху «Чиказька школа».
14. Перші хмарочоси. Передумови їх виникнення.
15. Що таке «чиказька конструкція»?
16. Ідеї Луїса Саллівена. Розвиток сучасної американської архітектури.
17. Діяльність художнього руху «Двадцятка». Її внесок у розвиток мистецтва.
18. Поняття «модернізм».
19. «Каталонський» модернізм та творчість Антоніо Гауді.
20. Риси каталонського модерну.
21. Французька символічна графіка Оділона Редона.
22. Літературні фантазії у творчості художника-символіста Джеймса Ёнсора.
23. Орнамент ар-нуво та його символіка.
24. Особливості стилю «ліберті».
25. Югендстиль та його передумови виникнення.
26. Віденський Сецесіон. Творчість Густава Клімта.
27. Модерна архітектура України. Основні особливості.
28. Особливості художнього напрямку «символізм». Основні представники цього напрямку.
24. Поняття «клуазонізм» та його характеристика.
25. Розвиток модерністських тенденцій на основі діяльності руху «Світ мистецтва».
26. Флоральний стиль у творчості Енделя, Обріста і Беренса.
27. Особливості фовізму. Творчість Анрі Матісса.
28. Термін «фовістята». Творчість Андре Дерена та Моріса де Вламінка.
29. Порівняльна характеристика імпресіонізму та експресіонізму. Діяльність групи «Міст».
30. Особливості абстрактного живопису.
31. Супрематизм. Творчість Каземира Малевича.
32. Лучизм. Творчість Наталі Гончарової та Михайла Ларіонова.
33. Супрематизм та конструктивізм – художні антагоністи.
34. Характеристика метафізичного живопису як напрямку в італійському живопису на початку ХХ ст.
35. Засновник метафізичного живопису – Джорджо де Кіріко та його художня творчість.
36. Розвиток дадаїзму. Характеристика творчості Марселя Дюшана, Ман Рея, Андре Бретона.
37. Характеристика живопису в стилі пуризм.
38. Творчість Озанфана та Ле Корбюзьє.
39. Становлення та розвиток школи Баухауз. Її вплив на інші художні течії.
40. Особливості викладання художніх дисциплін в Баухаузі.
41. Інтернаціональний стиль в архітектурі.
42. Філософія соціального реалізму.
43. Американський риджоналізм. Школа «сміттєвих відер».
44. Особливості виникнення абстрактного експресіонізму. Творчість Джексона Поллока.
45. Характеристика поп-арту. Творчість Енді Уорхола.
46. Характеристика художньої творчості Кіта Харінга та Роя Ліхтенштейна.
47. Характеристика художньої творчості Річарда Гамільтона та Девіда Хокні.
48. Головна мета перформансу. Приклади надзвичайних сучасних перформансів.
49. Боді-арт та відео-арт.

Рекомендована література

Основна

1. Шумега С. С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 300 с.
2. Голубець О. М. Мистецтво ХХ століття. – Львів.: Колір «ПРО», 2022. – 239 с.
3. Скляренко Г. Матеріали до історії: Монументально-декоративне мистецтво України другої половини ХХ століття / Г. Скляренко // Історія українського мистецтва: У 5 т. – К. : НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2015. – Т. 5. – 643 с.

Додаткова

4. Вілл Гомперц. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі / Гомперц Вілл // Серія: UkrainianArtBook – К. Вид.,: ArtHuss, 2017 – 486 с.
5. Клочко Д. Сховане мистецтво. Есеї, розмови, коментарі / Д. Клочко (за редакцією Ірини Магдиш). Київ : ArtHuss, 2023. – 288 с.
6. Олійник О. П. Теорії та концепції дизайну. – Херсон: Олді-плюс, 2020. – 256 с.
7. Ханко В. Лекції з історії мистецтва. – Київ: Видавець Остап Ханко, 2015. – 316 с.
8. Даниленко В. Я. Дизайн: Підручник. – Х.: ХДАДМ, 2003. – 203 с.
9. Удріс І. М., Школяр А. В. Нариси з історії зарубіжного дизайну. Новий та новітній час: навч. посіб. Кривий Ріг, 2008. 251 с.
10. Конопльова О. В. Мистецтво, архітектура та містобудування Західної Європи доби Відродження : навчальний посібник / О. В. Конопльова; Харк. нац. акад.міськ. госп-ва. Харків : ХНАМГ, 2013. 162 с.
11. Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві: Монографія / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України. Київ: «Видавництво «Фенікс», 2017. 480 с.
12. Слівінська А. Ф. Візуалізація «духовної реальності» у сценічній композиції «Жовтий звук» В. Кандинського / Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ: Міленіум, 2019. Вип. 42. С.146–151.
13. Слівінська А. Ф. Концептуально-методологічні засади арт-дизайну / Культурні та мистецькі студії ХХІ століття: науково-практичне партнерство: матеріали міжнародного симпозіуму, м. Київ, 6 червня 2019. Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. С.114–116.
14. Фартінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / пер. з англ. К. Грицайчук, А. Пітик та ін. Харків: Віват, 2019. 576 с.
15. Холлінгсворт М. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Київ. Махаон–Україна, 2007. 512 с.
16. Іванченко Г. П. Основи теорії дизайну: конспект лекцій. Луцьк: ТК Луцького НТУ, 2014. 51с.
17. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття : енциклопед. вид. : у 2 т. : Т.1 (А-Л) / С. Безклубенко. – Київ : Інститут культурології НАМ України, 2008. – 240 с.
18. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття : енциклопед. вид. : у 2 т. : Т.2 (М-Я) / С. Безклубенко. – Київ : Інститут культурології НАМ України, 2010. – 256 с.